

Relats de serps i dones que alleten

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Indeterminat
Alçada: 340

Coordenades:

Latitud: 41.67895
Longitud: 1.76658
UTM Est (X): 397338
UTM Nord (Y): 4614866

Classificació

Número de fitxa 08098-21
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació Regular
Protecció Inexistent
Accés Sense accés
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 07/04/2016 - 02:00

Descripció

En un article del Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages de l'any 1928 es recullen diverses tradicions orals relacionades amb la creença popular molt generalitzada que les serps, normalment serps blanques, persegueixen les dones que alleten amb la finalitat de beure la llet quan dormen, o fins i tot

que les fan adormir per aconseguir el seu fi. Segons el saber popular, les dones tenen una relació especial amb les dones, mentre que els llangardaixos la tindrien amb els homes. Un dels orígens d'aquest tema es pot remuntar al mateix relat bíblic de la temptació de la serp a Eva en l'expulsió del Paradís. Així mateix, com és conegut, les dones remeieres utilitzaven la pell de serp en moltes de les seves receptes.

Recollim tres d'aquests relats referits a casos de Sant Salvador de Guardiola, els dos primers de l'esmentat butlletí del CECB (J.G., 1928: 251) i el tercer recollit més recentment per Jaume Capdevila Plans l'octubre de 1995. En el primer cas es tracta d'una àvia d'una masia del terme que solia contar que quan cridava la filla gran dues o tres vegades en tornar de l'hort se li apareixia una serp que li plantava cara i li feia llengotes. Una vegada que la serp va perseguir-la, amb grans bufecs, la gent de la casa hi acudí als crits d'auxili i van matar la serp.

El segon diu que hi havia certa masia de Salelles en la qual els mossos tenien el costum d'anar a fer la migdiada en una alzina propera. Aprofitant la fresca, la dona de la casa també hi solia anar a alletar el seu fill, però vet aquí que amb pocs dies l'infant va quedar decandit fins al punt que pensaven que es moriria. Un dia al vespre van veure com, per una obertura que deixava la porta tancada del carrer, hi entrava una serp. En voler-la matar, la serp va escapar-se pel mateix forat i, com que era fosc, no pogueren perseguir-la perquè es va endinsar en el bosc. Pocs dies després els homes de la masoveria, com de costum, van anar a fer migdiada sota l'alzina. Quan estaven adormits un d'ells va sentir una forta estreta al coll i, en voler-se deslliurar del lligam que l'oprimia, va notar que era una serp que se li havia entortolligat. Amb una rebatuda, afluint i tibant, va poder arrencar-se la serp i, ajudat pel seu pare, va matar-la. Després d'això, al cap de pocs dies la criatura va tornar a posar-se bona i grassa. La seva mare va assegurar que feia pocs dies que ella també havia quedat adormida sota l'alzina i que, en despertar-se, va sentir una fressa entre la fullaraca. Ja en aquell moment va creure que era la serp la que l'havia fet adormir i que li xuclava la llet. L'autor de l'article afirma que "d'aquest cas puc assegurar que vaig veure el jove masover amb el coll embolicat de resultes de l'apretada de la serp i de l'estrebada a l'arrencar-la. Després m'ensenyaren la serp morta, que la salaren per remei i amb aquesta ocasió em varen explicar el què acabo de transcriure (J.G., 1928: 252)".

El tercer relat arriba de la veu d'una persona entrada en anys a qui la seva mare li explicava, quan ell era petit, que una serp que rondava per l'indret feia adormir una mare que alletava un infant. Mentre dormia, la serp li xuclava la llet i el pobre menut s'acontentava tot xuclant la cua de la serp que aquesta li acostava, sense que aconseguís apaivagar la gana. En aquest cas no sabem com va acabar la història, molt probablement la mort de la serp (GUÍXOLA, 1995).

Bibliografia

Anònim (1995). Quaderns de la Guíxola, núm. 1 (llegendes). Cercle Cultural La Guíxola, Sant Salvador de Guardiola.

J.G. (1928). "Folklore Comarcal. III supersticions", Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages, núm. 125 (desembre, 1928), pp. 250-252.